

Røff og ren «Baal»

TEATER

Bikuben Musikkteater i Bertolt Brechts «Baal»
Regi: Mette Brantzeg
Musikk: Bikuben Musikkteater

OM IKKE DEN eldre Brecht hadde likt det, men tatt det til inntekt for et tidstypisk svermeri for dekadansen, ville nok den unge Brecht hatt sansen for Mette Brantzegs hesblesende og røffe «Baal». Som han også hadde tatt det som et kompliment at ungdomsgruppa Bikuben skulle være de første til å iscenesette «Baal» i Norge.

Bikubens versjon vil dessverre være sluttspilt når denne anmeldelsen kommer, etter å ha vært framført på turné og en uke på Black Box. Produksjonen har ikke gått upåaktet hen: Øyeblikkets kunst har stadig en overlegen evne til å provosere fordi teatret opphever grensen i tid og rom og verken kan legges til side eller bli formidlet til skuerne indirekte. Nå er ikke Bikuben de første som er blitt angrepet «som om» det var de som oppfant seksualdriften, de er i det beste selskap. Men det var stor ståhei da gruppa gjestet Sørlandet!

«Baal» ble utgitt i 1922, og er Brechts første skuespill, som han etter å blitt marxist skal ha tatt avstand fra. Som sådan gir stykket en spennende innfallsvinkel til dikteren Brecht, her ligger det mange og ulike utviklingsmuligheter, og at det skulle bli et kontroversielt forfatterskap viser seg allerede tydelig i «Baal». Baal er de borgerlige interiørers hold til kvinner. «Lolita-scenene» på Baals kvistvarelse var skildret med fin ironisk snert mot kvinnekjønnets dobbeltmoral. Det er touchy stoff — da vi igjen konfronteres med en kvinne som «vil» bli voldtatt. Selv er jeg tilbøyelig til å akseptere Brecht her som talerør for en tid da pikebarn gikk omkring med kyskhetsbelte inntil ekteskapet og derfor var berø-

vet muligheten for skyldfri sex. Slikt må jo avle seksuell uærlighet. Mette Brantzegs regi unngår å spille på det pikante, scenene har i seg noe av det uskyldsrene jeg vagt husker fra en iscenesettelse av Frank Wedekinds «Vårbrudd» på Oslo Nye. Det er en kvalitet som løper igjennom hele stykket: Brantzeg unngår å kjede sitt publikum med velbrukt nettingstrømpe-erotikk og annen fetisjistisk innpakning.

Scenen mellom Baal og Sofie Barger (Anitta Suikkari) framføres nydelig, vi kjenner angen av sommereng og deler opplevelsen av å ha florlette skyer som eneste sannhetsvitne til et kjærlighetsmøte.

De følgende scenene; Baals vandring til skogs og begynnende forfall, galehus-

scenene og Baals undergang, var ikke alltid forløst med samme klarhet. Det virker ikke som om Brantzeg har «sett» scenene, og publikum må anstrenge seg mere, han gir blanke i alt tilgjort føleri — spytt på sjela og fråtser i kropp og etterlater seg en slagmark av knuste kvinnehjerner. Som sann elsker og sann myte må Baal selvsagt gå tilgrunne. Eros uten død er ikke stoff for myter. Ikke rart at Brecht som siden innpodet sitt publikum at ingenting er evig, at alt er foranderlig og overlatt våre valg, tok avstand fra stykket. For Baal-myten er evig.

Bikuben står selv for musikken til denne oppførelsen, den er enkel og rå, umelodisk og stampende — med visse unntak, og fram-

føres i rene fødselsveer. Stykket er bygd over bilder fra Baals liv og brutt opp av sanger, men sangene og scenene er ikke dialektiske i en «belærende» forstand som i andre Brecht-stykker. De er snarere en strøm i et billedlig vekslespill Brecht innringer sin hovedperson gjennom. Det fins verken tradisjonell intrige eller en konflikt og stykket svever derfor i fare for å henfalle til det monotone, men i hovedsak var dette avverget gjennom en mangesidig regi. Åpningsscenen er en lydmur der alle snakker i munnen på hverandre, de store gesters spill, siden følger det en baccanalsk cafescene, der Hans Rønningens Baal med faenivoldsk kynisme svarer for sitt «bruk og kast» for å regissere bilder i bevisstheten.

Hans Rønningen er et funn som Baal, han har det febrile og uhandgripelige uttrykket som rollen må ha. At han ser mest ut som en rockestjerne opplever jeg som en slags kommentar til at Baal-myten etter Brechts tid vel framfor noe har hentet næring hos rockelegendene.

Baal er ingen endimensjonal erotikker, han er like langt på vei poet. Han er en umettelig livsbejaer og hans forhold til kjærligheten er, som navnet ekspliserer, ukristelig. Kjærlighet er ikke først og fremst barmhjertighet, det er å *hige*. Baal har naturen som religion, men når han oppsøker de dype skogene spilles han ut av en natur som er langt mektigere enn han, slik oppfatter iallefall jeg den ytre handlingsgangen som allegorisk. Begge jentene, Anitta Suikkari og Kirsten Høeg, eier et vågemot til å kaste seg ut på de 1000 favners dyp, de har ekspressive talenter som kler stoffet. Jeg opplevde i det hele tatt sterkt engasjement og spilleglede, men enda bedre; en vilje til å «lugge» publikum og gå opp langs stykkets upolerte ytterkanter. Bikuben er en gruppe det skal bli spennende å følge videre.

THERESE BJØRNEBOE

BIKUBEN Musikkteater

Instruktør: Mette Brantzeg Medvirkende: Hans Rønningen Kirsten Høeg Tom Hugo Nielsen Roy Knudsen
Tov Ramstad Anitta Suikkari Musikk av

Spiller på Black Box Teater
Aker Brygge

4-5-6-7-8-9-10 april Kl. 19.00

Bill.best Tlf: 41 16 62

Bikuben musikkteater har satt opp Bertolt Brechts første dramatiske stykke «Baal» fra 1922, gjort enkelt, rått og rent som vår anmelder skriver.